

Jak je to vlastně s oděrovováním psů?

Přátelství s psy pěstoval MVDr. Martin Grym
Stáda, 08 prosinec 2010

Pravidelné oděrovování je v chovatelské veřejnosti silný zvyk. Většina majitelů psa na dotaz, jak často oděrovují svého chovance, bleskově a hrdě odpoví, že jedenkrát za půl roku. Jaké je pak jejich přehledné, když jim snažím sdělit, že tento postup je nejen nesprávný, ale přehledně zcela nelogický. Budiž nicméně v souhlasu s omluvou, že tzv. preventivní oděrovování je mýtus, který po dlouhá léta v chovatelské veřejnosti upevnili nejen sami chovatelé, ale také veterinární lékaři a hlavně výrobci antiparazitárních léků.

Když se pravidelně očkují, proč by se nemělo pravidelně oděrovovat? Očkování a oděrovování jsou dva naprosto odlišné a nesrovnatelné zákroky. Očkování je součástí prevence proti infekčním nemocem a imunita navozená aplikací očkovací látky do organismu zvířete ho chrání jeden rok nebo i více let proti konkrétním virům a bakteriím. Tableta oděrovadla v těle zvířete působí maximálně jeden den a dokáže zabít pouze dospělé červy, které ve stávu psa či kočky dávno byli. V žádném případě tedy nejde o prevenci - preventivní oděrovování neexistuje, existuje pouze léčba domnělé parazitózy! Vajíčka parazitů, které zvířete pozdraví v den oděrování, v něm zůstanou, prodrtivě většina oděrovadel zabijí pouze dospělé červy, nikoli vajíčka. O to je absurdnější, že se lidé (za oděrování), o které ale nevíme, jestli vůbec u konkrétního jedince existuje, proto se zvířata většinou oděrovávají "naslepo" bez předchozího vyšetření trusu. Připomíná to situaci, kdy by si člověk jednou za půl roku vzal "preventivně" projímadlo, protože co kdyby měl náhodou zácpu.

Jak má pes má do svého těla dostat červy? Zjednodušeně je cyklus následující: Pes, má ve stávu dospělé červy, vylučuje ve stolici její mikroskopická vajíčka. Tato vajíčka jsou velmi odolná a ve venkovním prostředí vydrží až jeden rok. Pokud druhý pes tento trus pozdraví, nebo stačí olíznutí potměsné dostává se do jeho organismu velké množství vajíček červů. Tato vajíčka prodávají v organismu psa složitý vývoj, jehož výsledkem je dvojí forma života: z vajíček se vyklubají larvy. Z nich se vyvinou dospělé červy. Dospělé červy žijí ve stávu, kde se živí stávním obsahem. Jiné larvy však nedospívají, provrtávají stěnu stávu a usilují se v různých orgánech a svalovině, kde se opouzdřelí a jsou zcela neaktivní. Tyto opouzdřelé mikroskopické larvy má ve svalech, játrech a jiných orgánech pravděpodobně každý pes (i ten, který je zdravý). Problémem je, že tyto larvy jsou zcela nepostřehitelné jakýmkoli oděrovadlem, protože léčíva účinkují pouze na dospělé červy ve stávu. Možný je i přenos psů tzv. mezihostitele, například lůžka. Žijí v stávu psa a v něm se vyvíjí způsoby, který už byl popsán.

Jak je možné, že moje červa, které nikdy nebylo venku, má červy? Ano, 95 % možná více červů, které se se červy v těle její rodí. Proč? V předchozím odstavci bylo řečeno, že část červů, které se vyvinou z vajíček, nedospívá, ale cestuje do různých orgánů a svaloviny, kde se opouzdřelí a "usíná". Problémem je, že v období gravidity se ve feně tyto larvy "probudí" a cestují stěnu dělohy přímou do stávu. Takto je již přímou nakaženo velké množství červů. Navíc se tyto larvy vylučují i mlékem, což je další zdroj infekce pro červa.

Jak se tedy se červy vypořádá? Červa by měla být rutinně oděrována od 3. týdne věku každému psu a do věku asi 4 - 5 měsíců. Vyšetření trusu není v této době nutné. Toto oděrování je nejvhodnější provádět pastou, která zajistí, že červi ve stávu malého červa neuhynou, ale pouze ochrnou a vycházejí ven s trusem. Tablety zpravidla fungují tak, že červa usmrtí a ten se ve stávu zažene trávit maso. Bohužel, červy obsahují ve svém těle jedovaté látky, které by mohly malé červa i zabít. Proto je lepší u nejmenších červů používat raději pastu. Po 5. měsíci života je vhodné již s automatem prováděným oděrováním přestat a nosit každý měsíc trus na vyšetření. Veterinární lékař pak hledá pod mikroskopem vajíčka (nikoli červy) parazitů. V případě, že je nalezen pozitivní, se následně pes léčí. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že 99 % dospělých psů je negativních, tj. žádní červi v jejich stávech nejsou.

Jaké jsou další argumenty proti pravidelnému oděrovování? Oděrovování jednou za půl roku je zcela nelogické, protože jak již bylo řečeno, má červa nastat tato situace: Psu jsem dnes v 8:00 podal oděrovací tabletu a jsem s ním vyšel na procházku. V 9:00 na trávníku trus jiného psa a s chutí se do něho pustil. V trusu byla vajíčka červů a on je právě pozdravil. Mezitím perfektně působí oděrovadlo - vrchol jeho nejdělnějšího působení je asi 3 hodiny po jeho podání - ovšem pouze na dospělé červy, čili na ty, kteří (možná) byli ve stávu mého psa. Červi jsou ve 12:00 zabití a přímou druhou procházku v 15:00 odcházejí ve stolici. Vajíčka pozdravená dnes v 9:00 však zůstávají. A z nich se za 4 týdny vyvinou ve stávu mého psa dospělé červy. Já jsem si však udělal do kalendáře poznámku, že oděrovit mám zase až za 6 měsíců. Dopředu tedy novým červům ve stávu mého psa spokojený život po dobu 5 měsíců. Pokud by chovatel oděrovával, musel by oděrovadlo podávat každý měsíc. Navíc by měl podávat i jiné, protože si parazité dokážou za určitý čas vyvinout rezistenci na stále stejný lék. Cena jednoho oděrování není také zanedbatelná - pro psa o hmotnosti 30 kg přibližně 100,- Kč. Jak již bylo řečeno, dospělí psi červy mívají jen velmi výjimečně, když jsou zatíženi zbytečně.

Jak je to s rizikem nakažení tasemnicí? Tasemnice potměbují ke svému vývoji mezihostitele. Tímto mezihostitelem bývají teplotně závislé červy (například myš, králík, skot, prase aj.), ale také ryby a hlavně bezobratlí - především blechy. V nich sídlí "zárodky" tasemnic, nejčastěji v tělních dutinách, orgánech či svalovině. Pes se nakazí tedy přímou zkrmováním červy, tepelně upraveného nebo zcela syrového masa a vnitřností, nebo

poznamením blechy a vykusování. Vážná tasemnic vylučuje články svého těla a vajíčka v trusu psa. Zatímco vajíčka jsou patrná pouze pod mikroskopem, články lze mnohdy spatřit pouhým okem jako bílá zrna podobná semínkům okurky buď v trusu, nebo i na chlupech v okolí řitního otvoru. Tyto články se mohou i aktivně pohybovat. Páření zjištění zblednutí není onemocněním psa ihned odčervit, ale v průběhu má síce 2x vyčistit pátomnost vajíček. Pokud je nález pozitivní, teprve pak se onemocnění léčí.

Shrnutí rad a doporučení

Čištění odčervujte pastou od 3. týdne do 5. měsíce věku. - Od 5. měsíce věku nechte pravidelně 1x měsíčně vyčistit trus u vašeho veterinárního lékaře. - Pokud zjistíte červy nebo články tasemnic v trusu vašeho psa, podejte mu odčervovací a za 1-2 týdny nechte vyčistit trus pro kontrolu účinnosti léky. - Berte s rezervou propagační materiály plné rad o pravidelném preventivním odčervování. Pokud byste vložili každé reklamě, bude váš pes pátovitaminizovaný, pátomineralizovaný a pátodávkovaný odčervovací.

MVDr. Martin Grym Veterinární klinika pro psy, kočky a exotické ptáky